

Stap voor stap tot een nieuwe financieringsstructuur komen

Cliëntvolgend werken vergt niet alleen sectoroverstijgende samenwerking maar ook een sectoroverstijgende prestatie. Het belang daarvan is duidelijk, maar de weg er naartoe is nog verre van eenvoudig. Robbert Huijsman vertelt hoe in zijn tijd als bestuurder van Geriant stappen zijn gezet om hierover tot een pilot te komen op het gebied van dementiezorg. Een doorbraak, stelt hij. Maar tegelijkertijd benadrukt hij ook dat sectoroverstijgend niet hetzelfde is als domeinoverstijgend. En dat ook het realiseren van een domeinoverstijgende prestatie in de dementiezorg met de ontwikkelingen in de Wlz wel een essentiële vervolgstap is.

TEKST: FRANK VAN WIJCK BEELD: PIXABAY/KSCHNEIDER 2991

‘Veel sectoroverstijgende samenwerkingsinitiatieven komen nu helaas nog niet vaak tot structurele implementatie en borging. Een van de redenen hiervan is dat de reguliere bekostiging niet altijd aansluit op de gewenste praktijk. Een passende structurele bekostiging ontbreekt en er zijn te veel conflicterende financiële prikkels.’ Dit citaat komt uit een nieuwsbericht¹ van de Nederlandse Zorgautoriteit van een paar maanden geleden naar aanleiding van het *Advies sectoroverstijgende prestatie* dat het samen met Zorginstituut Nederland schreef. Die sectoroverstijgende prestatie is nodig voor betere samenwerking, stellen de twee partijen, en die samenwerking wordt steeds belangrijker. Het voorkomt zwaardere zorg en sluit aan bij de behoefte van de patiënt. Precies waar passende zorg over gaat.

Dementiezorg

Robbert Huijsman, hoogleraar management en organisatie van ouderenzorg (Erasmus School of Health Policy & Management), was tot eind 2023 bestuurder van Geriant, aanbieder van multidisciplinaire dementiezorg in Noord-Holland-Noord. De organisatie biedt in deze regio ondersteuning aan 6.200 mensen met dementie thuis. Dementiezorg was een van de onderdelen waarop het ministerie van VWS, Zorgverzekeraars Nederland, de NZa en het Zorginstituut een werkagenda opstelden om tot verdere uitwerking van een sectoroverstijgende prestatie te kunnen komen. Geriant is daarbij aangewezen als een van de pilot-organisaties.

‘Tot een sectoroverstijgende prestatie komen is een flinke uitdaging’, vertelt Huijsman, ‘want er moeten veel systeemkwesaties voor bij elkaar gebracht worden. Een goed voorbeeld is de risicoverevening bij de zorgverzekeraars. Uit ervaring weet ik dat die in dat kader bijvoorbeeld allemaal iets anders kunnen verstaan onder

wijkverpleging en casemanagement dementie. En het integrale werkmodel van Geriant is ook nog eens een beetje een geval apart omdat het ook gecontracteerd wordt uit ggz-middelen, een andere sector in de Zvw. Dat heeft invloed op hoe het casemanagement moet worden gedeclareerd, maar wordt nu nog verschillend gedaan door de zorgverzekeraars.’

Cliëntvolgend jaarbudget

Het basisidee voor de pilot is dat eindeloos inpassen in aparte potjes, dat steeds apart registreren en verantwoorden kan worden voorkomen door over sectoren heen een cliëntvolgend jaarbudget af te spreken. ‘Dat scheelt heel veel transactiekosten en controlemechanismen’, zegt Huijsman. ‘Dat werd op conceptueel niveau wel begrepen door de partijen, en die zagen ook in dat het doelmatiger zou zijn en tot meer zorg op maat zou leiden. Het jaarbudget beheren is dan de verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie, zonder daarmee de professionals lastig te vallen. Het Zorginstituut begreep dit, maar de NZa stelde dat ze hiervoor toezicht moet houden op de zorgverzekeraars en vroeg zich af hoe ze dit moest doen. Daarom was mijn voorstel de pilot uitsluitend te doen met betrokkenheid van alle zorgverzekeraars. VGZ nam als preferente zorgverzekeraar deel aan alle besprekingen en stelde zich op het standpunt dat het met het vereveningsvraagstuk wel zou meevallen. Dat wilde VGZ wel afstemmen met de collega-zorgverzekeraars.’

Vervolgstep nodig

De partijen vonden elkaar op de punten effectiviteit en doelmatigheid en vermindering van de verantwoording en de transactiekosten. ‘Maar een beperking is dat de zoektocht in deze fase nog uitsluitend betrekking heeft op de Zvw’, vertelt Huijsman. ‘Niet op de Wlz dus, terwijl

“Helaas is het nog alleen sectoroverstijgend en nog niet domeinoverstijgend. Maar dit was voor nu al complex genoeg.”

dat met het volledig pakket thuis en het modulair pakket thuis nu juist een veel grotere groep begint te worden. Helaas is het nog alleen sectoroverstijgend en nog niet domeinoverstijgend. Maar dit was voor nu al complex genoeg.”

Dit heeft voornamelijk wel gevolgen voor thuiswonende ouderen, want die vallen in de laatste en zwaarste periode thuis – voordat ze een hun indicatie verzilveren en naar een verpleeghuis verhuizen – in een ander financieringsmodel. Huijsman: ‘Dit kan betekenen dat ze in deze fase ineens met andere zorgverleners te maken krijgen en met een eigen bijdrage. Dat wordt ook wel aangeduid als ‘de zorgval’. Dit is niet uit te leggen en moet aansluitend op de pilot echt worden opgelost.’

Effecten

Wat gaat dit betekenen als ook die oplossing er daadwerkelijk komt? ‘Om te beginnen dat we de businesscase voor ambulante dementiezorg nog beter kunnen bewijzen’, zegt Huijsman. ‘We kunnen mensen met dementie makkelijker en langer thuis houden met meer zorg op maat. Ook kunnen we veel sneller handelen in het regelen van de juiste zorg op het juiste moment met de juiste professionals, binnen het jaarbudget. Het betekent ook dat de businesscase met één dataset kan worden onderbouwd als basis voor het vervolg naar de Wlz. Dat geeft dan ook de mantelzorgverlener veel meer rust, want die wordt dan niet meer geconfronteerd met de overgang met andere zorgprofessionals en een eigen bijdrage.’ Na jarenlange discussie met de zorgverzekeraars over het casemanagement dementie is er nu de erkenning dat dit geen rol is maar een functie en dat het voor de cliënt en naasten veel prettiger en efficiënter is om over het totale beloop van het zorgtraject te maken hebben met één gezicht. ‘Een patiëntvolgend continu proces met één gezicht is een extra pijler onder de financiering’, zegt Huijsman. ‘Maar er moet nog veel werk worden verzet en de pilot zal daarom ook pas voor de zorg van 2025 actueel worden. Geriant moet de cliëntendossiers erop inrichten en de contractering met alle verzekeraars moet worden ingericht.’ Maar dat een belangrijke stap is gezet, is duidelijk. ‘Dit is echt wel een doorbraak’, zegt Huijsman afsluitend.

(1) Sectoroverstijgende prestatie nodig voor betere samenwerking | Nieuwsbericht | Nederlandse Zorgautoriteit (nza.nl)

